

ST. — NO. 1445.

Entered as second-class matter, December 6, 1907, at the post office
at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3d, 1879.

CHICAGO, ILL., 22. MAJA (May 22), 1935.

Published weekly at
3639 W. 26th St.

LETO — VOL. XXX.

NASILNA DEJANJA POD KRINKO PATRIOTIZMA

UNIJE IN STAVKARJI PREDMET NAPADOV

PROPAGANDA REAKCIJE ZVRAČA KRIVDO ZA KRIZO NA 'RDEČKARJE'

Izgoni, umori, razbijanje shodov, aretacije in
druga nasilja nad delavskim gibanjem

NASHJA prihajajo v tej deželi skozi to krizo v običaj celo bolj kakor pa v letih, ko je vstopila v vojno; takrat je smel vsakokokogarkoli in potem priseči, da je storil v obrambo ameriške zastave.

Zdaj ni vojne; nobena dežela nam ne preti z invazijo. A klub temu seje reakcionarji med maso drhalsko razpoloženje — češ, Sovračnik je tukaj — zapadene v rdečkarjih — ki hujšajo delavce v stavke, odvračajo povrtnost prospere, blatijo in ogrožajo ustavo, odvzemajo Amerikancem službe in relif in hlapujejo Moskvi, kjer je najbolj odvratna vlada na svetu.

Vsa ta propaganda lažnega "patriotizma", ki kontrolira deželo popolnoma, je naperjena edino proti delavskemu razredu. Ne zoper komuniste kot take — ampak njen namen je preprečiti organiziranje ameriških delavcev v unije — neglede kako so konzervativne. Izkorisčevalcem so nevarne neglede na svoje politične in socialne načore, zato pa se je Ameriška trgovska komora tudi toliko trudila, da bi ugonobil Wagnerjevo predlogo za uravnanje odnosa med delavci in delodajalcami.

Dobim ekonomski razvoj forsera novo razmerje, so pa delodajalci še vedno drže nazorov iz pred desetletij in zahtevajo "svobodne odnose". Vladna kontrola in vladno reguliranje industrije jim je "boljševizem". Za delavce zahtevajo svobodo (?) da se sam odloči za unijo katero "on" hoče, ali pa nobeno; ob enem so v ofenzivi za črtanje vseh določb v programu novih dealov, katere smatrajo za kvarne "prosperitet" in priročne — to je, v prid ljudstvu!

Češki Nemci za nacievje
75 odstotkov čeških Nemcov je pri prošlih volitvah v parlament dne 19. maja glasovalo za nacijsko stranko in le 25 odstotkov za druge stranke. Na predovali so tudi češki fašisti na račun drugih reakcionarnih strank. Stranke, ki so za ohranitev demokratske oblike vlade in za socialne pridobitve, so ostale v večini in prejeli 10 odstotkov več glasov kakor pri prejšnjih volitvah.

Kapitalistična propaganda razglaša danes vse stavke za delo komunistov in new deal za največji polom. Če je new deal polom, tedaj imajo delavci vsekakor dovolj vzroka stavkati v boju za izboljšanje razmer. Ampak kako to, da isti delavci tako radi verjamejo in se vjamejo propagandi, katera jim ne želi ničesar dobrega? Vzrok je — nezadostno razširjen delavski tisk.

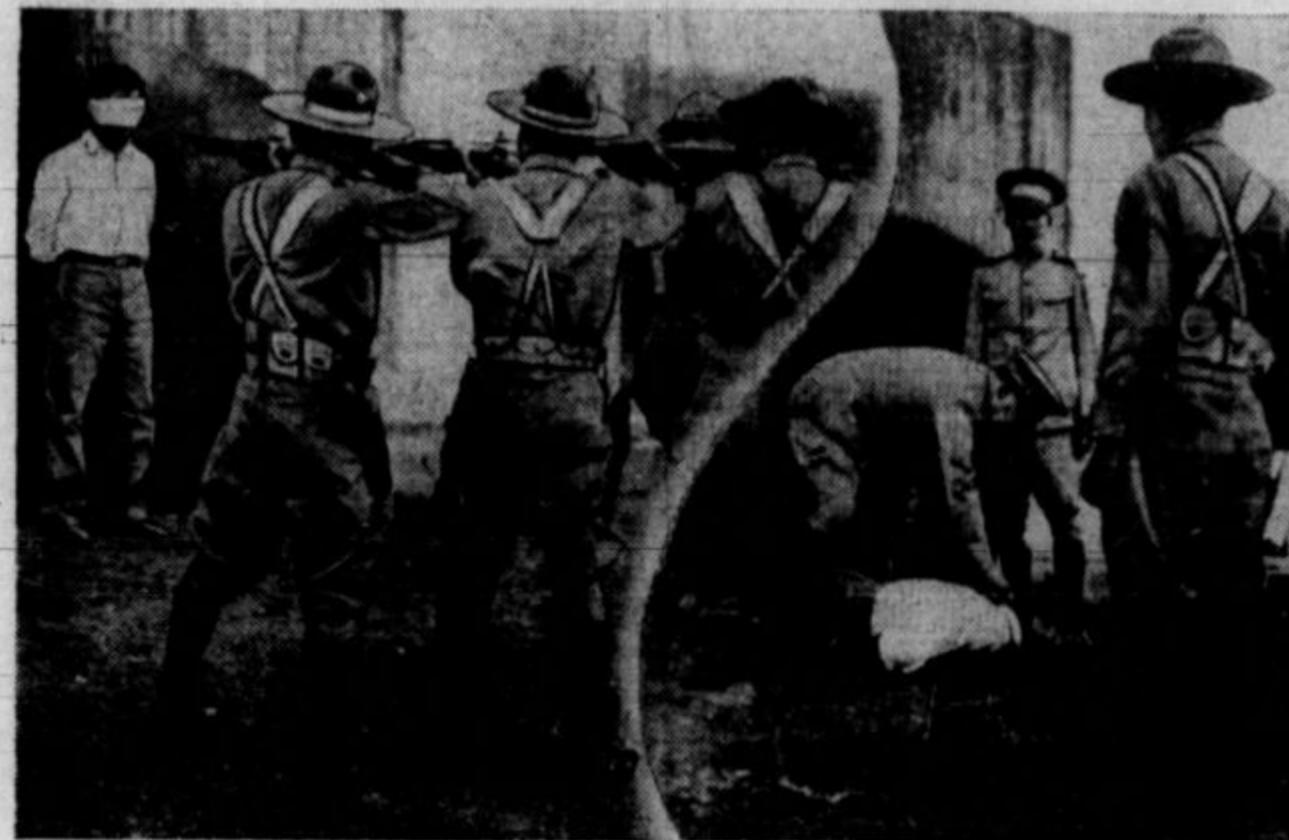
Kapitalistična propaganda v tej deželi se ob vsaki priliki pobaha z demokracijo, s svobodo govora, tiska in zborovanja. V resnicu deluje kolikor je v njeni moći za korumpiranje volitev in za okrnjenje civilnih svobodščin.

V Madisonu, Wis., so fašistični "patrioti" razbili prošli te den shod dijakov Lige za industrialno demokracijo, ki je socialistična organizacija. Par njenih vodilnih članov so vrgli v bližnje jezero. Liga za industrialno demokracijo ne propaganda nasilja, toda poslužili so se ga patrioti pod krinko, da se bojuje zoper "rdeča" študentovska društva, katera propaganda nasilno strmoglavljenje vlade.

Gallup v New Mexici je druga primera. Poboži, umori in ugrabljenja so sredstva, ki se jih privatni interesi že par let poslužujejo s pomočjo naščuvanih domačinov v boju proti organiziranim rudarjem. Nobena oblast jim ne pride na pomoč. Enaki vpadi proti delavcem so dogodili v mestu Racine, v Chicagu, v Toledo, nad dnevnari v Arkansusu, nad stav-

Intrige in tekme med vladami s špijonaza

PRIZORI NASILJA S KUBE

Kuba, ki je bila v vojni med Zed. državami in Španijo "osvobojena", je danes še prav tako podložna, kar nekoč, kajti izkorisčevalci so jo vladali prej in po znej. V prošlih par letih se ljudstvo Kube muči, da se

bi osvobodilo te more, toda to je napor, ki so mu v očigled mogočnosti ameriškega kapitalizma, kateri je faktični gospodar Kube, ne posreči. Na sliki je prizor, ko vladni vojaki streljajo v smrt obojene upornike.

Zveza med Francijo in sovjetsko Unijo ustvarila novo ravnotežje v Evropi

Cehoslovaška se pridružila dogovoru. — Komunisti v Franciji morajo v novo orientacijo. — Socialisti ostanejo nasprotni militarizaciji.

Vnana politika sovjetske Unije se je v prošlih desetih letih stopnjevale temeljito spremeniila. Pred 10. leti bi bila celo misel na zvezo kapitalistične Francije z USSR in slednje s Francijo nemogoča, kajti nihče ne bi smatral takega predloga resnim ne v eni ne v drugi deželi. In tisti, ki bi kaj takega predlagal, bi bil smatran za izdalca v eni kot drugi.

Zveza predvojne Rusije s

Francijo je bila načelno prav tako nenačelna, oziroma celo bolj, kakor pa je današnja zveza. Francija je bila dežela demokracije in liberalizma, in njena himna Marseljeza. V carjevi Rusiji pa so propagatrici francoskega vladnega sistema trali v Sibiriju, v ječe, na vislice in pred puške.

Načelno, z ozirom na geslo francoske revolucije, "svoboda, enakost, bratstvo", je torej USSR Franciji danes bližje, kajti prejšnja. A klub temu je zveza med njima nenačelna, kajti ena je za ohranitev in utrditev kapitalizma, druga pa

Dogovor med Francijo in USSR določa, da si bosta vzajemno pomagale, ako bo ena ali druga napadena. Francoski vojni aparat pride v tem slučaju na pomoč USSR, ali pa slednja Franciji, ako bo ta napadena. Temu nujnemu dogovoru se je prošli teden pridružila tudi Čehoslovaška. Vabljenje so v sprejem in razširjenje pogodb tudi Poljska, baltiske dežele in — Nemčija.

Dasi je zveza Francije in sovjetske Unije obrambnega značaja proti Nemčiji, želite obe, da pristane v skupni dogovor tudi "tretji rajh", ker bi se s tem odrekli nadaljevati s pripravami za osvojitevne konflikte.

Ko je bil pretekli teden francoski vnačelni minister Pierre Laval na diplomatskem obisku v Moskvi, so ga sprejeli z velikimi častmi. Banketa njemu v čast se je udeležil tudi Josip Stalin, istotko posvetovalne konference. Repräsentanti francoskih časopisov, ki so bili z Lavalom v Moskvi, so poročali, da je Laval navedel med svojimi pogoji za zvezo tudi zahtevno, da kominterni vpliva na komuniste v Franciji, da prene-

Veliko ljudi ne verjame, da je Hitlerjeva Nemčija sovjetski Uniji sploh v čem nevarna, kajti med njima je velika Poljska, in pa baltiske republike, dočim Francija meji na Nemčijo. Toda v Moskvi razumejo, kaj je storila Nemčija med svetovno vojno z Belgijo. Isto se lahko posreči Hitlerjevi Nemčiji z območnimi državami, ako se odloči za vojno s sovjetsko Rusijo.

(Nadaljevanje na 5. strani.)

NESREČE SO PRIVILEGIJ DELAVCEV

Med tem ko se bogati troči zabavajo s potovanji in obiski lokalov, kjer se udajajo razumnostom, med tem ko se lahko hčere multimilijonarjev "poročajo" s "knezi" in "princi", tvegajo delavci svoje ude in svoja življenja zato, da se nagrabi čimveč profita za izkorisčevalce.

Vesti o samomorih starih delavcev, ki si končavajo življeno, da se otmo bedi in zavrečnosti, so postale tako vsakdanje, da jih listi še komaj omenjajo. Poškodbe in smrtni nesreči pri delu se že dolgo ne

smatra za "novice". Pač pa je "novica", kadar si mlada milijonarka Barbara Hutton, ki še nikdar delala za preživljajanje, menja svojega "princa". Nesreča pa, v katerih izgubi življenje več ljudi hkrati se še smatra za novice.

Na primer: V Wilkes-Barre, Pa., je padla na vzpenjanje v premogovniku skalnem sedem premogarjev. Eksplozija v premogovniku v Soraci na Japonskem je zaprla izhod 99 delavcem in delavkam. Le nekatere so rešili. V Johannesburgu je voda za-

lila zlat rudnik. Tri izmed petintiridesetih rudarjev so rešili.

V Chicagu je končala življeno sebi in svojima hčerkama vdova Verena Lewis, stara 44 let. Njenima hčerkama je bilo eni 10 in drugi 12 let. Mož ji je umrl pred tremi leti. Ona je izgubila delo pred 18 meseci. Vsled "zamrznjenosti" prihranekov je bila brez sredstev.

In potem bi lahko navedli celo vrsto vesti o pretepanju in pobijanju delavcev v stavkah, o sodnem preganjaju organizatorjev, ki vabijo delavce v unije, in vse polno drugih ve-

sti, ki pričajo, da je sloj, ki ustvarja bogastva, oropan vsega in v slučaju brezdelja izročen negotovosti in pomanjkanju, dočim se bogataši s svojimi družinami v zabavo in za počitek vozijo v jahtah, in žive v vilah zdaj tu, zdaj tam, kajti na razpolago jim je vse na svetu, kar se dobi za denar.

Te razredne razlike ne bo odpravil kak Huey Long ali duhovnik Coughlin, ampak odpravi jih lahko le delavski razred, ko se odloči za strmoglavljenje kapitalizma in za novo gospodarsko uredbu, ki jo imenujemo socializem.

VOHUNSTVO BO USPEVALO, DOKLER OSTANE KAPITALISTIČNA DRUŽBA

Špijoni v vseh vladah in armadah. — Značilen slučaj v USSR. — Smrtni kazni zla ne odpravijo

V PARIZU je bila nedavno zaključena, oziroma potlačena obravnava proti krdevu vohunu, ki so špijonirali, kakor je trdila obtožnica, v prid sovjetske Unije. V Nemčiji so pred nekaj tedni odsekali glavo dvema plemkinjam, ker sta pomagale z informacijami o tajnostih nemške armade in nemških arzenalu poljskemu častniku, o katerem je nemška tajna služba dognala, da je špijon poljskega vojnega ministra. Na Poljskem so zajeli špijonski krožek, ki je izvrševal enako službo v korist Hitlerjeve vlade.

V Zed. državah areturajo tu pa tam kakega Japonca, ko hitro zasumijo, da ni težak, za katerga se predstavlja, ampak tehnični večšč japonske armade, čigar naloga je izvedeti za skrivnost ameriškega oboroževanja.

Špijonaža je tako staro sredstvo, kakor organizirana človeška družba. Ampak današnja vohunska služba je že "umetnost", kajti vlade najemajo za špijone ljudi, ki se znajo pretvarjati, ki obvladujejo čimveč jezikov, ki so pretkani in tehnično ter politično naobraženi.

V zasledovanju špijonov so vlade običajno jako oprezne. Poljska in Nemčija sta danes v zelo prijateljskem razmerju. Zato je Hitlerjeva vlada obsodila v smrt le nemške državljanje, oziroma državljanke, ki so pomagale poljskemu špijonu, dočim državljanom poljske republike ni storila drugega, kot da jim je naložila zaporno kazneni.

Vsaka vlada natančno ve, da so druge vlade zastopane v njeni deželi ne samo s poslanikom in konzuli, ampak tudi z najspretnejšimi špijoni. Vsaka se potrudi, da vrača milo za draga.

V reviji Nation z dne 8. maja piše Louis Fisher, kako se je Poljski posrečilo uriniti svojega špijona na enega najbolj odgovornih mest v sovjetski Uniji.

On opisuje, kako je sovjetska tajna policija nerodno popustala, ko je izvrala škandal z areturanjem petih inženirjev neke angleške komisije, v katerem je sovjetsko sodišče areturancem sicer dokazalo krivo, toda škodo je imel sovjetski uvoz v Anglijo in pa odnos med obema deželama. Kadar kaka vlada zasledi špione druge države v svoji deželi, lahko dvigne veliko prahu, toda prizadeta vlada se bi lahko branila s tem argumentom: Vi ste zasledili naše špione in zdaj vpijete ter se zgrazate. Ko bomo mi prišli na sled vašim vohunom, bomo enako vrnili.

V slučaju poljske špijonaže v sovjetski Uniji pravi Louis Fisher med drugim:

"L. 1920 je bil maršal Pilsudski udrl s svojo armado v sovjetsko Ukrajino in okupiral njeno mesto Kijev. Sovjetski armadi se je posrečilo vpadelo odgnati in jih pognati v beg, dokler nista dospeli obe armadi pred Varšavo. Z rdeči armado sovjetske Pusije je prišel v Poljsko tudi mladi ukrajinski komunist z imenom Konar. Ko so bile sovjetske čete v Poljski premagane, je bil med ujetniki tudi Konar. Ko je poljska oblast uvidela, da ima med komunisti v Ukrajini zaupno mesto, je zasegla vse njegove dokumente, ga gnjavila skozi več dni z vprašanji o najmanjih podrobnostih, pozivnila o vseh njegovih znancih, sorodnikih in njegovem delu, o njegovih razvadah itd., in ko je izvedela vse, ga je spravila spoti. Konar — lojaljen sovjetski Uniji, je bil skrivoma ubit. Toda javno ga je poljska vojna oblast izpustila, oziroma mu dala priliko "pobega". Toda ta "Konar" je bil treniran poljski špijon, ki je svojo vlogo mojstrosko igral. Vrnil se je v sovjetsko Rusijo v vlogi junaka. Pravil je, kako je ukani-Poljake, izdal precej njihovih "skrivnosti", ki so bile sovjetski vladi itak znane, in tako se je rinil po lestvi višje in višje.

V nekaj letih je postal ta špijon poljske vlade — podkomisar agrikulture v sovjetski Uniji. Nadzoroval je delo tisočev v poljedelskem oddelku, najemal špione na najvažnejše pozicije in se udeleževal najzaupnejših sestankov članov sovjetske vlade. Sovjetski časopisi so ga slavili za junaka, za veščaka in (Nadaljevanje na 3. strani.)

NOV USPEH VZAJEMNEGA DELA

Konference v Waukeganu se udeležilo 36 delegatov. — Triumfalna vprizoritev "Rdečih rož"

Konferenca klubov JSZ in vi popoldne, na kateri je dram-društvo Prosvetne matice ter skri odsek kluba št. 1 vprizoril dramo "Rdeče rože". V moral-nem oziru je bila ta prireditev popolen uspeh in tudi brez prebitka ne bo.

Iz prebitka prejšnje prireditve je Konferenca že takrat prispevala \$50 v agitacijski sklad JSZ, zdaj pa \$25.

Prihodnja konferenca bo enkrat v jeseni spet v Waukeganu, ker je centrum tega okrožja. Za tajnico je bila ponovno izvoljena Frances Zakovšek.

Več o tem zborovanju je bila posebno dobro zastopana poleg drugih tudi milwaukee na-selbina, še bolj pa na priredit-

ANDREAS LATZKO:

SEDEM DNI

ROMAN. — Poslovenil MILE KLOPČIČ.

PREGLED ZE OBJAVLJENE VSEBINE

Baron Mangien, glavni delničar velike avtne tovarne v Hamburgu, se je dan pred božičem zapletel v nesporazum s svojo ženo, zato da je imel toliko ved potova odpotovati v Berlin. Dejal ji je, da ga kliče važna trgovska konferenca. V Berlinu ga je po naključju uzel tovarniški delavec Karl Abt, čigar mati je nekoš služila pri baronovih starih. Baron ni mogel dobiti takšno, zato je najel kočijo, ki se je medpotoma potrla. Izstopiš, je prosil bližnjega delavca, naum mu odnesne približno. Bil je Karl Abt, ki je barona silovito nahrul radi tega. Baron je naglo dobil druge, ki so mu posejale v uslužno izvršili. Abt pa se je med tem prispeval vpravljati in čuditi, kaj neki je privredoval barona, katerega je sovražil posebno zaradi smrti svoje matere, na tak dan v Berlin.

(Nadaljevanje.)

Mar je bilo sploh mogoče, da kdo, tako bogat in neodvisen, ne bi preživil božičnega večera v družini? Vratar bi se bil lahko lagal, si privočil potegavščino, toda slika?... Slika v ilustriranem listu?

Potezo za potezo je Abt obujal zamegleni spomini, dokler ni osvežena slika pregnala vseh dvomov. Mužajoči se gospod, fotografiran z ženo in otroki na trati pred njegovim novim dvorcem, je bil brez dvoma isti mož, ki se je pravkar nastanil v najboljšem berlinskem hotelu. Le kaj išče tod, medtem ko prizigajo v Hamburgu božično drevo za njegove otroke? Navsezadnje se morda ne razume dobro s svojo ženo? Lahko da je bila družinska slika v listu naročena. Tudi neke vrste reklama.

Kakorkoli tolažnilo bi bilo za Abta, če bi bil videl osovraženega človeka nesrečnega — se je vendar takoj odresel te misli, ker se ni hotel strahopetno pomiriti s prividi. Kogar je pogna zdoma zagrenjenost, ta ne nosi glave takoj visoko kakor gospod baron, ne stopa tako zapet v svoje gospodstvo mimo nadnih smrtnikov.

A kaj naj bi ga drugega — — —

Posli? — Nikar! Največjemu siromaku ni bil ta večer kar tako.

Ne da bi natanko vedel, zakaj, je čutil Abt, da ga bi bilo to vprašanje vznemirilo vsega. Kakor pes, ki je drhte ovohal divjačino je stal sredi gneče, zmerom še strmeč v slemi daljne hotelske palače. Sprva so ga samo suvali v stran, se v hitenju mimo njega zadirali nadenj, sčasoma pa so postali nanj pozorni. Reka ljudi se je pričela trgati ter je postavila otok radovednevez okrog prometne ovire. Ljudje so si začeli šepetati in najbrže so ga imeli za pijačo. Kdo naj bi se sicer postavljal na vogal glavnih ulic kakor kakšno znamenje, sajav in zamazan, kakor da hoče zbutati pohujšanje v svečani gneči.

S krekimi sunki si je nato Karl Abt utrl pot, naglo odvesdal z rameni in komolci, ne da bi zatrdo vedel, kam. Kaj naj bi počel s svojim časom? Doktor Landau ga je bil povabil šele za pol deseto, za britje in preobčenje zadostuje dvajset minut — da bi se vrnil prej kakor treba v svojo nezakurjeno luknjo, ga res ni mikalo, toda to prekletje srečanja z baronom mu je potepanje do kraja skazilo. Zdaj ni mogel napraviti niti korača, ni mogel nikjer postati ali se kam zpreti, ne da bi ga spominjalo na gospoda barona, ki bi lahko pokupil ves, kar je ležalo lepo urejeno v številnih izložbah.

Ne, s takimi mislimi v glavi ni bilo mogoče, da bi se bil lahko mirno klatil po ulicah. Da bi sam sedel v gostilni, ga je mikalo še manj, in celo misel, da bi moral prebiti ves večer z doktorjem Landauom, je prestrašila zdaj Abta tako zelo, da bi se bil najrajši kar pri priči telefonično opravil in s kakršnokoli pretezo obisk odpovedal, če ne bi bila to neoprostljiva, čisto pobalinska nevhaležnost, pustiti svojega dobrotnika zadnji hip na cedilu.

Clovek doktorjeve izobrazbe bi lahko našel boljšo zabavo, kakor pa je družba zagrenjena, nevednega tovarniškega delavca. In zdaj naj bi ga Abt pustil samega?

Ne!

Odločno se je pognal nazaj v gneč in sval okrog sebe tako brezobjirno, kakor da se nikomur izmed hitečih ljudi ne mudri tako kakor njemu. Samo proč, proč iz bližine skušnave! — Na vsakem vogalu ga je znova prevzela bojazen, da bi se utegnil vendarle še vrnil ter pred hotelom ozmerjati barona. Ne begu pred samim seboj je prišel po mračnih stranskih ulicah do Šleskega kolodvora ter se stisnil v prvi vlak mestne železnice, ki je peljal proti vzhodu.

Tema pred okni voza je hladila njegove od svetlobe utrjene oči kakor obkladek. Odpočil se je od trušča in vrvenja in bi bil tudi zadremal, če bi bil le mogel prepoditi nadležno, trmasto povračajočo se vprašanje:

"Zakaj je odsel baron zdoma? Zakaj preživlja ta večer v hotelu?"

"Zakaj?"

II.

Baron je moral kradoma smukniti mimo obeh gospodov, ki sta ga že dolgo čakala v hotelski veži; mnogo nujnejši kakor baje važna konferenca mu je bil telefonski pogovor z Mimi. Hotel je slšati, ali se je izvršilo vse po načrtu, ali sta mož in sin res odpotovala in ali je bilo za varnost dodobra poskrbljeno.

Tedaj se je domisil prizora ob Brandenburgskih vratah. Če bi ne bila tako neprijetna,

skoraj odurna misel, češ, prevaril boš prijatelj pod njegovo lastno streho, na njegovem ležišču — vrhu tega celo v sveti božični noči — bi se Mangien niti trenutek ne bil bavil s smrtnim vprašanjem, zakaj ni bil deležen prijaznosti neznanega proleta. Tudi tako se je naglo odresel pomislekov — zakaj bi si neki kvaril veselje, ko ni odgovoren za nič? Mimi sama je prišla s predlogom za sestanek — tudi "važna konferenca" je bil njen domislek, krivec pa je bil samo Bodo sam. Zakaj pa pusti svojo ženo za praznike samo? Drugače jo je ná poslovna potovanja vedno vlačil s sabo, visel je na njenih krilih tako trdno, da ga je morala s tisoč težavami oslepariti za sieherno bežno urico ljubimkanja. Prav radi tega se je s takšno silovitostjo oprijela nepričakovane priložnosti, biti brez strahu pred kazalcem ure dve celi noči "prosta".

Na pisalni mizi je ležalo obvestilo hotelske telefoniske, da so že dvakrat, ob sedemnajstih, dvanajst minut in ob šestnajstih, šest in dvajset minut vprašali po gospodu baronu. To je mogla biti samo Mimi. Ni računala z zamudo in je že trepetala, da qavsezadnje vendorle ni bil mogel zdoma in da je ostal doma.

Barona je zavabalo, da jo je pustil še nekaj časa v nestrpnosti; umival si je v kopalnici roke in se nato naglo preoblekel. Sluga mu je assistiral. Baron je predobro vedel, kako daleč se je spozabil, da goljuba svojo ženo s to "frero", kar je dobra Mimi vsekakor bila.

Toda za dve skriveni ljubezenski noči je bila najbolj pripravna takšna "frfra". Kaj more navsezadnje uboga Mimi za to, da vodi nekakšen neizpremenljiv naravni zakon najbolj mrzle, najbolj dolgočasne može, kakršen je bil Bodo Brenken, ravno k najbolj živim, sprememb potrebnim "frfram"? Omožiti se s takšno ženo ter jo potem še samo pustiti v Berlinu na ljubo osemdesetletni materi, toljka lahkomiselnost zahteva pokoro.

Mangienovo zaničljivo muzanje je izginilo, ko je vstopil boy, ki je po naročilu gospodov justičnega svetnika Rille in ravnatelja Krügerja treščil v sobo s sporočilom: vsak čas bo ura šest in spričo svetega večera je nemogoče, da bi se začetek konference še dalj odlagal.

Baron je dobro vedel, da mu ne bosta pogrenila, tudi ne, če bi ju pustil čakati do sedemih. Ni bil le slučaj, da je bil z listo svojih nadzornih svetnikov izbral prav ti dve imeni: teh dveh ne bi mogel zadržati ne božič ne smrt v sorodstvu, če gre za denar. To je držalo k pribito. Splezala sta s kreplji in zobi, s prikljanjanjem v brcami iz najnajših socialnih plasti, pa sta sovražila slehernega, ki je brez truda v poníževanju že po svojem rojstvu stal na vrhu lestve. Naj bi bil uslužen ali neuslužen, naj bi ju pustil čakati ali ne, za ta dva je ostal zmerom zaničevani očetov mljenek. Zakaj jima ne bi dal časa, da izpljujeva svoj žolč?

Na vožnji iz Hamburga v Berlin je bil iztuhtal baron premeten vojni načrt: hotel je sporočil Mimi oficijelno svoj prihod. Preko sluge bi vprašal gospodinjo, ali sme priti na obed. Tako bi Mimi po ovinku obvestil in že naprej izbil tla vsem sumničenjem — le ta prekleta kočija mu je prekrizala ves račun. Za "skok" v prodajalno igrač je bilo zdaj prepozno, če pa se napove za gosta, mora Mimine otroke, kajpak obdarovati. Poizkusil je s telefonskim naročilom in njegovo ime je učinkovalo čudežno kakor zmerom. Trgovce je dal gospodu baronu svojo besedo, da bo poskrbel za pravočasno dostavitev, pa čeprav bi moral sam s taksijem zapeljati stvari v Brenkenovovo vilu.

Drugi poziv je bil manj srečen. Namesto sluge se je na aparatu oglasila takoj Mimi in glas njenega pozdrava je pričal, da ni bila sama v sobi.

"Pazi, kaj ti porečem, draga moja!" — jo je poučeval baron. — "Vprašal te bom zdaj, ali sem priti jutri na obed — potem pa mi povej, da se je Bodo s fantom odpeljal v Brenkenburg in da leži tvoje deklete z vročino v postelji."

(Dalje prihodnji)

AGITATORJI NA DELU

Izkaz naročnin, ki so jih poslali agitatorji "Proletarca".

Vse naročnine, ki jih pošiljajo zastopniki in drugi agitatorji Proletarca, so štečete na bazi polletnih naročnin. Namreč agitator, ki pošilje eno celoletno, je zabeležen v tem seznamu z dvema polletnima.

V. IZKAZ.

Chas. Pogorelec, na agitaciji po zapadu	83
Anton Jankovich, Cleveland, O.	40
Vincent Pugelj, West Allis, Wis.	13
John Zornik, Detroit, Mich.	6
Anton Zidanšek, Sharon, Pa.	5
John Krebelj, Cleveland, O.	5
Anton Zornik, Herminie, Pa.	4
Jacob Rožič, Milwaukee, Wis.	3
Frank Zaitz, Chicago, Ill.	2
Anton Šular, Arma, Kans.	2
Jacob Tomec, Crafton, Pa.	2
Peter Bernik, Chicago, Ill.	2
Lawrence Selak, Star City, W. Va.	1
Anton Skaberne, Maynard, O.	1

Skupaj v tem izkazu (4 tedne) 169 polletnih naročnin. Prejšnji izkaz (4 tedne) 261.

DIKTATOR, KI GA NI VEČ

Dne 12. maja je umrl maršal Józef Piłsudski, diktator Poljske in eden izmed najjačjih diktatorskih personalitetov, kar jih pozna povojna doba. Podlegel je raku. Star je bil 67 let. Piłsudski je bil zo rodu Litvinec, toda vlagal ga je zobiloval v poljskega nacionalista, kar je ostal do konca. Njegovo življenje je pestro poglavje. Bil je carjev jetnik v Sibiriji, borcev za osvoboditev Poljske in drugih ljudstev v carjevi Rusiji, med vojno se je v tamen pridružil s svojimi četami avstro-ogrskim armadom, po zmagi Nemčije na vzhodnih bojiščih je postal kajzervjet jetnik, ker ni moral sprejeti njegovega načrta za poljsko "avtonomijo", nato pa je jela preganjanje njegova lastna dežela, a končno je le zavladal v nji in postal njen absolutni poglavjar. V vojni s sovjetsko Rusijo je okupiral velik del sovjetske Ukrajine in njeni mesto Kijev, toda končno ga je sovjetska armada izgnala in mu skor vzel Variavo. Francoski strategem se je posrečilo, da so Poljaki sovjetsko armado na svojem ozemlju premagali in tako je Piłsudski postal diktator nad staro zgodovinsko deželo poljskih kraljev.

V mladosti in tudi v poznejši dobi je bil Piłsudski socialistični revolucionar. Cilj in smotr mu je bil boj zoper carizmom. Ko je dobil oblast, in že prej v horbi za vladu, je postal "praktičen" politik. Piłsudski je imel mnogo slabih svojstev, toda kar ga je uveljavilo doma in v svetu je bila njegova odločnost, napraviti iz Poljske močno, res neodvisno deželo, ki bi lahko stala v notranji in zunanjosti politiki na svojih nogah. Na sliki je Piłsudski, kakor je bil pred par leti, predno se ga je lotila boleznen.

Simon Kavčič:

POGLED SKOZI PROŠLOST

(Nadaljevanje.)

Fred Petsche se je februarja 1906 umaknil iz aktivnosti v mladom slovenskem socialističnem gibanju popolnoma. Nihče ni odstopil toliko razočaran, kot Ferdinand, o katerem smo vedeli vsi, da je za praktično eden izmed najposibnejših naših članov.

Meni se je vsega zaupal, bodisi v načelnih in v privatnih zadevah. Februarja 1906 je poslal pismo Slovenski socialistični zvezi, v katerem je navepel razloge svojega izstopa. Poslal mi je kopijo pisma, ki se glasi:

Chicago, III., meseca februarja 1906. Slovenski socialistični zvezi v Ameriki, oziroma odboru "Proletarca".

Cenjeni sodruži:

"kſeft" s programom dobro tehtali, potem mogoče si prideta ta dva elementa v vsak nekolicino nasprostva.

Nadalej o izjavi, da g. John Kumar

noči dat objasna listu, dokler bode moja malenkost sodelovala.

Dobro. Sploh ne verjamem, da je g. Kumar to izrekel, in ako je, se zadoljujem s tem, da je omemjeni gospod klerikalec, in jaz?

Nadalej, da ne smem niti osebnih pisem sodrugov odpirati (a la Charles Brecken) brez da bi bil od "general managerja" cenzurirani. Ta zadeva je sejji popolnoma znana. Sodruži, kaj takega niti španska inkvizicija ne zavrhne, tudi ruska vladja zdaj ob revoluciji ne, in ako hocete to dosegate, morete le z odtegnjenjem "Post Debit", toda tu v Ameriki ne: dokler bo vladila trinška republikanska stranka, ne bo "svobodnim" socialistom te izjemne postave nikdar privoljna. Kako se naj bi jaz boril za svobodo, dokler bi bil suženj vaših idealov?

Ta zadeva je nekdo poročal s. Kavčiču brez moje vednosti, nakar je otišel s splošnim drugega dela kot le kakih 1200 naslovov napisanih v list na pošto odpraviti. Za to je vsakodoben herber, ker splošni napisani (glej 2. številko Proletarca), ker je delo premoženja.

Sodruži, to razmerje ne ugovarja le svobodni misli, ampak tudi zdravju pamet.

S tem moj posel pri "Proletarcu" odločnikom, to je posel, pri katerem splošnim drugega dela kot le kakih 1200 naslovov napisanih v list na pošto odpraviti. Za to je vsakodoben herber, ker splošni napisani (glej 2. številko Proletarca), ker je delo premoženja.

Tem šestim se skaže čast, uredniki se le imenujejo, expeditorje in druge.

Seveda bo tu "general manager", takoj zavil, rekoč, "za čast mu je! Meni in predsednikom bi bil rad jednak, ha-ha, oni hlapce, ki za nas ne poščajo žaljivi vlači."

Ali pa: "Anarchist je, po njegovem meniju je vsako delo enako vredno."

Mogoče se bo tudi na druge načine zvijal, toda verjmite mi, da čas ne ve daleč, ko boste vsi razklopili, ako vas sloga in bratstvo ne bo naduševalo.

FRANK ZAITZ:

OBISKI

(Nadaljevanje.)

Okrog 9. dopoldne je vlak železnice B. & O. dospel v Youngstown. Vozni red označuje čas in prihod s precejšnjo razliko. "Čemu?" sem vprašal. Nihče nima točnega pojasnila. Ampak železnicne so vsled križe, konkurenco busov in aeroplakov ter privatnih avtov silno prizadete, pa so prisiljene hraniti, zato danes nikoli ne ves, kdaj spremene vozni red. Na tiskane se je vsled tega težko zanesti, kajti ponavadi jih železnicne izdajo kvečjemu dvakrat na leto, čas odhoda in prihoda vlakov pa menjajo veliko bolj pogosto.

Sporočil sem Johnu Petrichu v Youngstown in Johnu Kosinu v Girard čas prihoda mojega vlaka, kakor je bil označen na voznom redu. Razlika pa je bila med tiskanim in faktičnim prihodom nad uro časa. "Na postaji ne bo nikogar," sem menil. Tudi ako bi bil kdo prisel, se bi naveličal čakanja. Motil sem se. John Petrich iz Youngstowna in John Bogatay iz Girarda sta me sprejela na postaji.

Odpeljali smo se v Bogatajevem avtu na Petrichev dom. Razkazal mi je hčo in kleparsko delavnico tik nje. Osmelil sem se ter ga vprašal: "Kje je tista tvorja hiša, ki je prešla v posest SNPJ?"

"Ta, tu, z delavnico vred," je odgovoril.

John Petrich je bil do krize v svoji delavnici zaposlen od jutra do poznega večera. Dohodek je vlagal v stroje, v material in morda i v druga podvetja. Prišla je kriza in njegovo gospodarstvo obrnila v rakov tok. Naročila so pojama, ali pa so bila tako slabo plačana, da o kakem primerem za službu ni bilo več govora.

Umrila mu je žena, ki mu je bila v vsem v veliko pomoč. Kot da ta nesreča še ni bila dovolj, je utonila hči, kar je bil za Johna drug težak udarec. Ima še sina, ki je poročen in dela pri očetu, kadar imata naročila. Edina hči, ki mu je ostala, gospodinja. Pozna se ji, da pogreša mater in sestro, kajti vsi so bili zelo navezani drug na drugega.

John Petrich je eden izmed ustavniteljev Proletarca. Dokler je živel v Chicagu, je pre-

vzemal razna odborniška mesta in pomagal kolikor in kjer koli je mogel. Bil je tajnik socialistične zveze se predno je bila ustanovljena današnja J. S. Z. Po naselitvi v Youngstownu se je posvetil kleparski obrti, toda član JSZ in naročnik je združema. Po svoji naturi je čisto drugačen tip kakor pa njegov brat Frank, bivši tajnik JSZ, ki si je prosto zimo šel iskat dela v Californijo. John Petrich je realist in v pokretu je bil praktični delavec. Bodril sem ga, naj svoje podvzetje skuša zopet dvigniti in rešiti kolikor se da, pa je dejal, da ne ve, kako bo, kajti je že v letih in bi težko zmogel vso to borbo takoreč zopet od kraja. Misil sem si, da će ne bi bil izgubljen sproge, nedvomno bi bil še vedno enako energičen kakor nekoč in premagal ovire.

Prvič sem videl Johna Petricha na pogrebu Jožeta Zavertnika l. 1929. Prišel je, da se poslednjič poslovi od sodruga, s katerim sta delala v mladost. Tu sem se sestal z njim drugič. Je iskren človek, močen značaj — to uvidi vsakdo, ki ima o-pravka z njim.

Po tem kratkem obisku na Petrichevem domu je narušen Bogatay odpeljal v Girard. Oglasili smo se v Slovenskem domu pri John Kosinu in pogledali tudi drugod po poslopu.

John Tancek in več drugih so spravljali stvari v red za večerne prireditve.

Pokazali so mi tudi nekoliko predelane "spodnje prostore". Zadnjici sem bil v tem domu, ko je praznoval desetletnico, mislim da leta 1927.

Posebnih sprememb od tedaj v domu nisem opazil. Kuhinja je bolj praktično urejena in tudi par drugih predelav je bilo izvršenih. V kuhinjo je prišla mlada ženska, sporocila, da prične s spravljanjem kajti zvezcer bo obilo gostov in pevem ter pevkam iz Clevelandova bodo servirali večerjo. "Rada bi nekoga, da bi zvabil nakupljene stvari skupaj", je rekla: Nihče ni tisti moment vedel, kam, h komu se naj obrnejo. Je pa povsod enaka težava.

Pustil sem naše ljudi v domu, da se ukvarjajo z delom in skrbmi za prireditve. John Bogatay pa me je odpeljal k Andreju Krvini, kjer mi je Mrs.

Krvina pripravila kosilo, popoldne pa sva se z Bogatajem odpeljala preko ohijske meje v naselbino Sharon, Pa. Oglasila se v domu in nato pri Fr. Kramarju. Čas je potekal in treba se je bilo vrnilti.

V Farrelu in Sharonu, ki sta naselbini skupaj in imata skupni dom, kakor npr. Waukegan in No. Chicago v Illinoisu, sem bil leta 1927. Sklicali smo se stanek, na katerem se je nam posrečilo ustanoviti socialistični klub. V njegovo nesrečo se vanj takoj naselil pesimizem. Klub temu je malo skupinica več ali manj vztrajala. L. 1932 so poskusili z reorganiziranjem kluba, toda res aktivna skupina ta klub tudi potem postal. Tajnik Joe Godina je zbolel, toda tajništvo ni prevezel nihče drugi. Končno se je začel ukvarjati z novo reorganizacijo kluba Jos. Cvelbar, a napor je bil brez uspeha.

V Sharonu in Farrelu je dovolj zavednih slovenskih delavcev in delavk za vzdrževanje zelo aktivnega kluba. Ko sem govoril z nekaterimi v njihovih naselbini in še več na prireditvi 4. maja v Girardu, sem se sam pri sebi čudil, kako to, da ne more tak skupina razumnih ljudi ohraniti kluba in ga utrditi, da bi mogel kljubovati ovinam in neprilikam. Rad bi jih bil obiskal še v nedeljo 5. maja — prav s tem namenom — toda zaradi svojega dela sem moral odpotovati že zjutraj po girovski prireditvi.

"Radnikovo" poročilo je sicer zelo netočno, ker je docela prezri, da je bila konferenca enako naklonjena Majskemu Glasu. Ampak že to, da naša društva tako zlahka zlorabljajo, je slabo znamenje.

Razmere v Duluthu in drugo

Duluth, Minn. — Razmere

so tu, kar se zaposlitve tiče, nič boljše kakor drugod. Dve glavni tukajnji industriji — jeklarna in cementarna — le po malen obratujeta. Prošle mesece je bilo vposljenih nekaj več ljudi kot lani v enakem času.

Vsako pomlad se tu prične sezona izvažanja železne rude po jezeru, in z železnicami do Dulutha. To da prilikom železniškim in parobrodnim družbam zaposliti nekaj sto ljudi več.

Sezona traja 6 mesecev. Včasi je do delo pomenilo zaposlitve za tisoče delavcev. Izboljšane tehnične naprave so povzročile, da je treba zdaj za isto koliko delo mnogo manj delavcev.

Pod težo razmer so brezposelniki delavci v Duluthu in po železniškem okrožju prisiljeni posluževati se relifa. Tako živatalijo v nekateri med njimi celo pravijo, da niso še nikoli živeli bolje. Ko gre človek medenje s sugestijo, da se naj organizira, mu odgovarjajo: "Čemu, ko pa vseeno lahko živim!"

Včasi je tu in tam v krogu teh delavcev predlagana resolucija, s katero se zahteva javna dela, ki bi zaposlila brezposelne.

Toda so proti, češ, čemu se bi borili za delo — rajše zahtevajo več "relifa".

Tako je med maso, ki ne razglablja in vsled tega ne ve, da si razmene poslabšuje.

Tudi izhod imajo. Mnogi pravijo: Ako nam Rooselveta ne bo povečal relifa, bomo drugo leto glasovali za republikano.

Enako nezavedno govor o zahtevi za bonus bivšim vojakom, kakor da bi to moglo rešiti

deželo iz krize.

Ta masa je v delavski politiki nevedna. Za čitanje ji ni, razen sporta, storij in "lahkih" novic. Če jim ponudiš delavske letake, jih ponavadi vzamejo, a ko hitro se odstraniš, jih vržejo proč.

Demagogi, ki hočejo, da delavstvo ostane razdrženo, se gibljejo med njimi in jim pripomorejo v podpiranje "dobre ljudi", kot so Huey Long, Coughlin, dr. Townsend itd. Demagogov je več vrst. Eni na primer vpijejo, da A. F. of L. nič ne pomeni za delavce razen škoda, in da so socialisti izdajalci delavskega razreda. Vse to spravlja delavsko maso vše večje nezaupljivost in se predaja želji, da bi res prišel kak Mojzes in jo odvedel iz krize.

Med nami je tudi nekaj "united frontarjev", ki ponavadi razdirajo kar so drugi zgradili. Res škoda, da delavstvo vsled svoje nezrelosti za tresno politično in industrialno akcijo zadržuje preobrat. Ako bi tisti, ki trdijo, da so zavedni, nehalo z bratomornim bojem, bi napredok delavstva pospešil. Tako pa bo treba čakati, da izvrši delo evolucija s svojo polzivo brzino.

Ako pa bo morebitni preobrat socializem ali fašizem, je največ ležec na tistih, kateri sedaj vpijejo, da so za "united front".

J. K.

RAZNOTEROSTI

Bridgeport, O. — Priredba kluba št. 11 JSZ v soboto 11. maja je nadvise dobro izpadla. Igralci so svoje vloge prav posrečeno izvedli. Udeležba je bila obilna, dasi se je v bližini vršila velika češka prireditve, kakršnih se udeležujejo tudi naši ljudje. Na zabavo in predstavo so prisli poleg tukajnjih rojakov tudi iz naselbina Windsor Heights, W. Va., Ramsay, Piney Fork, Blaine, Shady Side, Bellaire, Barton, Martins Ferry in par drugih.

Hvala vsem za poset. Klub bo v povračilo deloval naprej na agitacijskem in kulturnem polju.

Med udeleženci sem razpeljal precej Majskega Glasu, mnogo izvodov pa že prej. Vsem se dopade.

Klub št. 11 bo predvajal svoje dramske točke v soboto 25. maja v Sharonu v prid Slovenskega doma. Igralski zbor se bo potrudil, da svoje nastope izvrši čim boljše; prediletelji se nadejajo obilne udeležbe.

Dne 30. junija se bo vršila tudi konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice. Pričela se bo v društveni dvorani ob 10. dop. Popoldne bo piknik, ki bo ob enem slavnost 30-letnice Proletarca. Na klube in društva apeliram, da zastopam za to zborovanje gotovo iz voljo. O programu bo poročeno pozneje. Vsi na plan za uspeh konference in slavnosti 30. junija. — Joseph Snoy.

Dva pomembna kon-certa

Johnstown, Pa. — Po dolgem času je stopil v ospredje gojivte slovenske pevske umetnosti spet slovenski pevski zbor "Jugoslavija". Koncert in zaboravljeno priredil v soboto 25. maja ob 8. zvezcer v Slovenskem delavskem domu na Moxhamu. Spored bo zelo pester. Nastopili tudi hrvatski pevski zbor "Rodoljub" s slovenskimi in hrvatskimi pesmami. Sodelovalo bo slovenska godba Moxham in s plesnimi nastopi Clark's Dancing and Singing School. Mr. Clark, ravnatelj te šole, bo zadržal par klasičnih komadov na klavir. Vstopnina je samo 25c.

Prej omenjeni hrvatski pevski zbor "Rodoljub" priredi slavnostni koncert k svoji 25-letnici v soboto 31. maja v Hrvatski dvorani v Cambria City. Sodelovalo bo več drugih zborov, med njimi obnovljeni slovenski zbor "Jugoslavija".

V nedeljo 1. juniju pa priredi "Rodoljub" velik piknik na svoji farmi (Croatian Recreation Park). "Rodoljub" ima sloves, da je eden izmed najboljih jugoslovanskih pevskih zborov v tej deželi. Steje kakih 50 izvezbanih pevskih moči v zenskem zboru.

A. Vidrich.

ŽENA POD JARMOM FAŠIZMA

Piše Ana Jermanova, Ljubljana.

(Nadaljevanje.)

2. Fašizem in žena.

Če pomeni fašizem za človeštvo nesrečo, pomeni za ženo katastrofo. Kajti nikdar še ni imela žena tako zagrizenih napsotnikov vsega ženskega na-predka, vsakega dviga kot je fašizem vseh barv, pa najsi bo to italijanski fašizem, nemški narodni socializem ali avstrijski krščanski korporativizem.

Mussolinijeva sodba o ženi je takšna kot sodba vsakega reakcionarja: ženo nimajo lastne volje, so preveč zaupljive in lahkooverne, sentimentalne in romantične. Žele se samo zabavati. Niti v umetnosti, niti v zakonodaji, niti v medicini še niso napravile nič pomembnega. Pravi, da bodo prešli še vekovi, da bodo žene razumele politično igro. (Kakor da je politika igra!) Prav tako niso sposobne niti za administracijo v svoje mnenje pri glasovanju v parlamentu dvanajstkrat menjajo. Ko so dobile volilno pravico, so takoj pozabile na svojo glavno dolžnost: roditi in skrbeti za družino. Dalje trdi Mussolini, da so žene mnogo bolj inferiorne kot moški in da se imajo mnogi veliki možje zahvaliti za svojo propast ženskam. Nikdar pa še ni dosegel noben moški svoje veličine zaradi tega, ker mu je pomagala ženska. Iz teh razlogov najostane žena doma, naj roditi otroke in naj daje nežne pobude možem.

Bodisi da Mussolini tako govoriti iz prepričanja ali iz osebne mržnje do žensk, resnica je, da fašistična Italija tudi ravna z ženo tako, kakor je Mussolini govoril. Italijanski žene ne prestane predočujejo, da je njena edina naloga roditi čim več otrok ter jih vzgajati v vojaškem duhu, da bodo nekoč pomagali ustvarjati veliki italijanski imperij.

Najslabši je v Italiji — kot povsod — položaj mezdne delavke. Kvalificiranih delavcev ne priznavajo, njihovi položaji je enak položaju najslabše plačanega težaka. Mezda delavke znaša često polovico manj kot mezda njenega tovariša delavca. V mnogih primerekh ženske niso vključene v delovno pogodbo, tako da je delodajalcu na prosto dano, kako plačuje žensko delovno moč.

Nedavno je izšla odredba, iz katere se jasno vidi, da žene ne smejo delati več kakor 11 (!) ur dnevno. Iz te odredbe se pač jasno vidi, na kakšni višini je socialno varstvo delovne žene v Italiji.

Ko so prišli v Italiji na oblast fašisti, so odpravili cele množice žen iz uradov in šol, ne da bi jim pokazali drugo možnost preživljajenja. Sedaj je po vseh uradih ženskih moči v veljavi omejeno število, ki se ga morajo strogo držati. Posamezni upravní oddelki pa morejo odslovit sploh vse žene iz uradov, če se jim zdi to potrebno.

Posebno podprejeno in ponavljeno vlogo ima italijanska žena kot učiteljica in profesorica. Poučevati namreč ne sme tako zvanih oblikovalnih predmetov, kakor so zgodovina, filozofija in literatura, ker bi se lahko spozabila in podajala snov za "nemoški" način. V njem delokrog spada samo učevanje prirodnih znanosti.

PRISPEVKI V PODPORO MAJSKEM GLASU

V. IZKAZ.

Pueblo, Colo. Chas. Pogorelec in Frank Grum \$2; Frank Pogorelec in Frank Boltezar. Skupaj \$2.50.

Rock Springs, Wyo. Frank Grum \$1; John Jereb 50c; R. S. W. 10c. Skupaj \$1.60. (Poslal John Jereb.)

Detroit, Mich. Frank Cesen \$1.50.

Cleveland, O. Neimenovan \$1; John Kosin (Girard) 30c. Skupaj \$1.30. (Poslal Ivan Babnik.)

West Allis, Wis. Anna Bergant 70c;

po 25c: Otto Hamberger in Mrs. Puncar. Skupaj \$1.20. (Poslal Frank Matkovich.)

Somerset, Colo. Margaret Redenek 50c; po 20c: Math Komerly in Anton Justin; po 10c: Frank Barnes in Jersey Majnik (Bowie). Skupaj \$1.10. (Poslal Anton Majnik.)

W. Aliquippa, Pa. Druš. št. 122 \$1.00.

Chicago, Ill. John Rayer 50c.

Strabane, Pa. John Terčelj 40c.

Farrell, Pa. Frank Kramar 40c.

Warren, O. Frank Pet

HIGH FINANCE CALLS A HALT

PROFIT IS LOOT

Great capital has at length capitalists do not understand spoken out pretty clearly in the situation any better than they did in 1933, but they have got out of their blue funk. They are inclined to think once more that God's in his heaven and all's well with the world—not quite well, perhaps, but by no means so ill as they had feared. For them, the New Deal has served its purpose. The emergency is past. Now we may think of "getting back to normality."

In the spring and summer of 1933 practically the whole capitalist class was in a state of bewilderment and panic fear. This was not due to the outcome of the 1932 election, nor to any manifestations of popular unrest that had taken place. What puzzled the capitalists and literally "scared them stiff" was the fact that the economic crisis, after running its course for three fiscal years, working ruin in the fields of industry and of commerce, had finally begun to work ruin in the financial field as well.

The really powerful capitalists—which in our day means the financiers—had flattered themselves that, no matter what disaster might befall manufacturers and mine owners, railway corporations and mercantile houses and, of course, millions upon millions of wage workers and working farmers, their great financial institutions were safe and sound as the rock of Gibraltar. In February, 1933, they had a rude awakening. Banks and trust companies began to crack and fall, each dragging others down with it.

Only a few years ago, their reaction was quite different. You could tell them that retired generals, retired judges and widows of deceased Presidents got big pensions, that a general is of no more importance than a shop worker, that a judge is of no more importance than a farmer, that a President's widow is of no more importance than a working-man's widow; that those who do the useful work should be the first to be pensioned, and that if anyone should do without pensions it should be the generals, the judges and the President's widows who are well-to-do and do not need them—but, so askew was the average mind that the average man threw up his hands and exclaimed that an old age pension would pauperize a factory worker. It was not explained why it would not pauperize a general, a judge or a President's widow.

Two years have gone by. The

WARN OF FASCIST TINGE IN NEW MOVEMENTS

Promises of "painless cure" for the depression which leave the capitalist system intact, as embodied in the programs of Father Coughlin, Huey Long and others are "puerile and impossible," as well as "strongly tinged with Fascism," in the opinion of the national executive committee of the Socialist party.

The committee's statement follows:

"To the masses of the American people it is becoming increasingly clear that the new deal cannot fulfill its promises to end their suffering without any serious disturbance to their accustomed economic system, capitalism. The predictable result is the appearance of numerous movements making still more fantastic promises of painless cure, based upon still more puerile and impossible economics than those of the new deal."

THE THING TO FIGHT FOR

By NORMAN THOMAS

The things for which labor should fight are unchanged. They include:

Real Security legislation—in Congress the Lundeen Bill; in Pennsylvania, Connecticut and Wisconsin the Socialists' bills—not the President's miscalled Security bill.

The Wagner Bill protecting labor organization, strengthened by amendments, particularly by extending its provisions to agricultural labor.

The 30-hour week bill, not as a cure all but a help in the fight against unemployment.

Federal anti-lynching legislation.

Congressional investigation of the exploitation of share croppers.

Labor should fight AGAINST:

Extension of NRA.

The big army and navy bills desired by all imperialists, fascists, and enemies of labor.

All forms of the sales tax—that means adequate income and inheritance taxation instead.

cial legislation. Some time or other—upon mature consideration—after we've got business to running well in its old grooves. But not this year, nor next—oh, no? Thank you kindly, Mr. President, for what you've done so far, but please don't go any farther until we give the word.

And their next word will be a sharper one.

The New Leader.

Consent or Combat

"The Moor has done his work—the Moor may go." They won't be too rough about it. NIRA was extended for a few months. They will even consider the propriety of enacting, some time or other, some possible measures of so-

What must be thought of those who value more highly their chance to get things unjustly for themselves—things they do not need—than they do the getting of things justly by others vitally needed? Is not theirs the crime of all crimes? Is it any less a crime to prevent people from obtaining means of life than to steal, rob or murder?

And yet what is the ideal of to day, is not the wrong of the non-producer held above the right of the producer? What's the relationship of he who produced a thousand, yet has a million, to the thousand who produced a million and between all of them, have only a thousand? Are facts in nature to be trifled with? Is there no consequence when the word *loot* is changed to *profit* just to cover up a theft?

How far has humanity fallen when it says, "We must not give up our right to loot?" And "Our looters will become timid if loot is denied them"? Also, "Unless we allow loot we will lose our jobs"? And our preachers, we can name them, stand in the pulpit, and are quoted in the papers "We stand by the loot system"? And we, ourselves, vote to elect people who say openly "We stand for loot"? And we elect them, knowing and expecting that they, in their official capacity will keep us from working.

The word *profit* means that which is obtained for which no equivalent is given. If it does not mean that, do those who get it so insistently demand it? If they are willing to work for what they get, why not join with workers in production on equitable basis? Facts on the face of things.

The *loot system!* That is what we have! Yet, this is the truth.

We, the race, are only young—infantile. All infants wobble and fall down. They try many ways before the right one.—Llano Colonist.

A RAP FOR HEARST

We should be eternally vigilant against attempts to check the expression of opinions that we loathe. The late Supreme Court Justice Oliver Wendell Holmes.

The Men Of The Future

These things shall be; a nobler race
Then e'er the world has known shall rise,
With flame of freedom in their souls
And light of knowledge in their eyes.

They shall be gentle, brave and strong
To spill no drop of blood, but dare
All that may plant man's lordship firm
On earth, and fire, and sea, and air.

Nation with nation, land with land
Unarmed shall live as comrades free;
In every heart and brain shall throb
The pulse of one fraternity.

J. A. SYMONDS.

WHAT IS YOUR ANSWER?

BY JOHN RAK

lections?

At the last three JSF conventions the youth problem and its work was given considerable attention. The delegate body consisted of quite a few young comrades. Cities like Detroit, Cleveland, Milwaukee, Johnstown and Chicago were well represented with youth delegates. This points out that contacts have been made among the younger generation and some have been recruited into our ranks. The number may be small at present and the future of our Socialist publication will depend mostly upon how much interest and effort they are willing to give it now.

In Detroit branch 114 organized a fine group of boys and girls. They have held several successful programs, participated in the cultural activities of the branch and arranged debates with the Chicago Youth group. As Socialists everywhere, they are also active in fraternal organizations. Cleveland has its youth group organized within the branch. There are the Turk sisters, Vehars, Rose Sumrada, Betty Bogatay, Ilersichs, Turkmans and others, all doing what they can. In Milwaukee our Youth group has become passive. There is no reason why we cannot have a more active youth section in a

city which is practically under the control of a Socialist administration. The Chicago young comrades of branch No. 1 have been doing their share selling literature, sponsoring lectures, street corner meetings, debates, participating in various cultural activities and taking an active part in election campaigns.

Summing it all up they were a help to the branches when called for duty. But the importance as to the future of Proletarec and its other publications which will rest upon their shoulders has so far shown little or no interest among the young comrades. Are we going to let that what our pioneers established and worked for all these years pass out of existence or will our answer be, "No, Proletarec is here to stay!" It would be well for the young comrades to discuss it now and ask themselves: How much can we contribute in the way of financial security and circulation of Proletarec? What we sorely need is more contact with another and joint conferences where we could discuss these matters in general. Let's talk about this at our meetings, through the English page of Proletarec and plan for a joint meeting at some centralized point. What is your answer?

SEARCHLIGHT

By
DONALD
J.
LOTRICH

liticians of the corrupt machines want to teach the educators a thing or two and prescribe laws to remedy truthful teachings.

*
I have just read an account of the Toledo auto strike settlement and it just makes me dispise certain leaders of the A. F. of L. After the men have waged such a courageous and unified struggle to gain anything but the entire demands is sickening. It is reported that in the conversations between the strikers' committee and the management the A. F. of L. leaders urged the strikers to settle and stood by the company officials rather than by the militant workers. What is more nauseating, the union was supposed to have been read out of the A. F. of L. because it wouldn't settle when Dillon the A. F. of L. organizer wanted them to. It isn't bad enough to have the company thugs and gunmen, the politicians, the police and militia on the side of the company. Union officials, who are supposed to help strikers, give their support to the enemy of unionism. That's a fine how do you do. What the consideration was none can say but it certainly looks as if someone was paid off.

BRANCH MEETING FRIDAY

Chicago, Ill. The English Section of branch 1 JSF will hold its regular business meeting Friday, May 24, at 7 P. M. at the office of Proletarec. Various important business matters makes it imperative that all members attend promptly. Plans will be outlined for future activities, such as debates, outings and agitation.

Pub. Committee.

IS THE WALL BEGINNING TO CRACK

A lot of exciting things happened in Chicago in recent weeks. The democrat who was city clerk for 24 years in our fine city was promoted to the treasurership by the voters at the last election because in his clerkship he had stolen enough but he could steal more as treasurer. Anyway, the new democratic city clerk must have smelled the bad odor when he took office and had the books examined. They say only \$400,000 are lacking. And the old city clerk says if I am short I'll pay for it have the money in the bank. By the next election the people will forget all about the steal and reelect the crook again. It's the same old story all over again.

The other important thing that happened was the investigation of the University of Chicago by our State senate committee, for communistic teachings. It is a shame that the people of Illinois must pay for such investigations when the money seems to be so badly needed by the relief administration. Old man Walgreen, the drug store magnate, had some silly charges against the University. It proved to be a fizzle for, he couldn't prove anything. But Walgreen got his satisfaction. When he first withdrew his niece from the University and fired the charges he demanded a public hearing. The President of the University and the Trustees couldn't see it that way so he stirred up the poor politicians at Springfield to investigate. And like a lot of dunces they fell in line. Now the hearings are public. And the po-

THE RACE WITH THE REAPER

Why should anyone less than a hundred years old die?

Two reasons: Ignorance and capitalism.

Ignorance includes lack of the will and the self-control to do the right thing, as well as lack of knowledge.

Capitalism prevents most people from doing the right thing even when they know what to do.

There is no inherent reason why the average person should not live far beyond the century mark before the swish of Father Time's scythe cuts him or her down, and be in good physical and mental health all the while.

It can be done by gaining knowledge and Socialism.

—The Milwaukee Leader.

In A Land Of Plenty

Almost a third of the workers in Dayton, Ohio, who constitute about two fifths of the total population, are unemployed, the Federal Emergency Relief Administration estimates on the basis of a study made in July, 1934.

LEAVE IT TO FAITH

"Rebirth of faith would improve the lot of virtually every family in the land. It would raise the financial and spiritual level of the wage-earning classes." —B. C. Forbes, Heartland business writer.